

Anstalten for Mosens o: Brændsels Skyld. Denne Jordlod har kostet 7,000 Kr., men desuagtet er altsaa Vurderingssummen over 11,000 Kr. mindre end den, der var paa Tale i Fjor. Jeg tror alligevel, at den maa siges at være fuldt ud stor nok; jeg tror ikke, man behøver at have nogen Ængstelse for, at der ikke gennem en Betaling efter Vurderingen skulde være ydet rigeligt Vederlag for, hvad Hjemmet er værd.

Nu foreslaas altsaa Hjemmet paa Grundlag af denne Vurdering og de Forhandling, der ere førte, ved dette Lovforslag oprettet til en selvejende Institution, paa de Vilkaar, som nærmere ere beskrevne i Lovforslaget, og som jeg ikke mener det nødvendigt, i alt Fald foreløbigt, at omtale nærmere, da de jo ikke ere saa mange eller saa vidtløftige, at de ikke ere let overskuelige. Lovforslaget blev, efter at Vurderingen havde fundet Sted, hurtigst muligt udarbejdet og forelagt i Folketinget. I det nævnte Ting er der forhandlet om forskellige Maader at løse Sagen paa. Der var hos nogle Medlemmer i Folketinget nogen Stemning for, at Staten skulde overtage hele Anlægget, udbetale Pengene, saaledes at det blev Statens Ejendom, og Kultusministeren saa skulde have det paa Haanden, saaledes at han kunde overdrage det til en privat Person, som maatte melde sig, og som vilde kunne sætte mindst 60,000 Kr. i Anlægget. Fra andre Medlemmer i Folketinget — det var navnlig fra socialdemokratisk Side — ønskede man, at Staten overtog det hele og drev det som en Statsanstalt. Lovforslaget blev imidlertid i Princippet fuldt ud gennemført saaledes som foreslaaet. Der blev ganske vist føjet en lille Ændring til den sidste Paragraf, § 6, men det er en Ændring, som i og for sig ikke har noget at sige; den gaar kun ud paa, at Aarsregnskabet skal tilstilles Statsrevisionen, for at denne kan afgive en særlig Betænkning derover. I Princippet blev Lovforslaget ført igennem, som det var forelagt, og jeg maatte i Folketinget modsætte mig begge de to andre antydede Løsninger. Jeg tror, det vilde være en uheldig Løsning, om Staten købte hele Anlægget og gav Kultusministeriet det paa Haanden, for at dette saa i Aarets Løb skulde se at faa en privat Person til at overtage det. Jeg tror nemlig ikke, man finder en privat Person med saa mange Penge, som vilde overtage det. Privatpersoner, der have saa mange Penge, ere overordentlig sjældne blandt Pædagogerne,

og have de saa mange Penge, ville de hellere selv oprette et Hjem, hvad jeg ikke fortænker dem i, end overtage et saadant og løbe saa stor Risiko derved. Det viser sig nemlig, at disse store Anlæg have Vanskelighed ved at holde sig paa Enkeltmands Haand. Vi se det med Hensyn til vore Højskoler. Askov Højskole er i sin Tid oprettet som selvejende Institution, fordi de daværende Ejere i Virkeligheden kunde indse, at det ikke vilde være dem muligt i sin Tid at overdrage den til privat Person, saaledes at de kunde faa deres Penge ud, og paa lignende Maade foreligger der ogsaa fra andre Højskoler Ansøgning om at faa deres Anlæg oprettet til selvejende Institution. Det vilde altsaa være vanskeligt at finde en Privatperson med tilstrækkelig Kapital, og i det Aarstid, hvori Ministeriet skulde have Anlægget paa Haanden og søge en saadan privat Person, skulde jo Anstalten ogsaa drives, og en Drift under saa midlertidige og usikre Forhold vilde i alle Tilfælde blive meget vanskelig, blive dyr og sandsynligvis, pædagogisk set, uforvarselig. Jeg mener derfor, det vilde være en uheldig Vej at komme ind paa. — Og den anden Vej, at Staten skulde overtage det, mener jeg heller ikke er rigtig. Jeg tror, vi have gjort den Erfaring, at Statsdrift ganske vist kan være meget god, det benægter jeg ikke, maaske ogsaa den bedste, men at den altid er dyrere end Drift under mere private Former. Jeg henviste i Folketinget til, hvad vi maa betale for vore døvstumme, vore blinde og vore abnorme. Jeg tror, det er en god Drift, vi have paa disse Omraader, men at den er dyrere end Driften paa private Omraader, er sikkert nok. Jeg henviste endvidere i Folketinget til Erfaringer, der ere gjort med Statshjem i andre Lande, navnlig i Norge, og jeg tror ikke, man skal slaa ind paa en saadan Statsdrift, med mindre Nødvendigheden ligefrem driver os i saa Henseende. Jeg vil derfor haabe, at man her i dette høje Ting, ligesom Folketinget til Slutning gjorde, vil slutte sig til Forslaget, saa at det kan blive gennemført saa hurtigt som muligt, og i den Henseende vil jeg meget udbede mig Velvillie. Tiden er i Virkeligheden knap nok. Vi staa nu i Marts Maaned, og Tanken var, at Hjemmet skulde overgaa til selvejende Institution allerede den 1ste April. Men der er adskillige Forberedelser at træffe forinden. Ikke alene, at Papirerne skulle ordnes, og det tager jo ogsaa nogen Tid, og Bestyreren vælges, men der skal ogsaa skaffes nogle Penge til Veje, nemlig indtil